



ԽԱՅԱՄՈՒՆՆԵՐ ԱՔՈՎՅԱՆ

Պարապ վախտի խաղալիք

Լուրդցիք

1

Երկու լողցի՛ հալալ ախպոր նման՝
Թուր ու թվանք կապած սար ու ձոր ընկան,
Որ իրանց համար ֆորս անեն, բերեն,
Իրանց օղուշաղն էնդով կերակրեն:
Հենց մտան մեշեն, մեկ ծառի վրա
Տեսան, որ մեկ չաղ չալ աղավնի կա:
Ընկերի մեկը մյուսին ասեց:
«Տյեղս կա՛ց, քյընամ, տյանիցն յաղ պյիրեն,
Հլե յէս սհյաթին, ես քյընատաղ եմ,
Ատյա՛ մե՛ր տոյա՛ մեր պյախտը պյանեց,
Շուտով յետ քյըքյամ, հես թըվավորյին
Լյավ հյաշքը պյոնի՛, մնյա հես ծյառին:
Մեկ քյեաքյաք յանենք, հյուտենք լյավ պյապյաք:
Մըհյիկ քյնում եմ, տյու քյիտես լյավ վյատ»:
Նա ուշացավ, մյուսն էլ չհամբերեց,
Տրեխը հանեց, մտքումը դրեց.
Որ ծառն վեր ըլի ու ձեռով բռնի:
Ախմախ ֆորսկանը դեռ կհսաճամփի,
Աղավնին թռավ, գնաց իր քեֆին:

Լոռըցու աչքը բաց մնաց, հոգին
 Էլ չի համբերեց, ասեղ բարկացած:
 «Տյո չառլամիշ դյուշ, տյու յոր քու հյունյարն
 Պյանյացնիլ քյիտես, ե՞ս եմ հլե նաչյարն:
 Հոր տյու հետ, պատյիկ տեղյովն կյթոչիս,
 Ձեռս հո՞վ պյոնել, հոր դոլես փախչիս»:-
 Ասեց ու գրը՛խկ, ծառի ծերիցը
 Էնպես դրընփաց, ու իր ջանիցը
 Ձեռքը վերցնիլն, հոգին տալը մեկ էլավ,
 Ու գուռնա մեիդն ենտեղ ձգվեցավ:
 Ինչպես պատահեց: Աղավնու թևիցն
 Մեկ բմբուլ էկավ, ընկավ վերևիցն
 Լոռըցու բերանն, որ ընկերն եկավ,
 Իշտահը գլած՝ մոտին կանգնեցավ:
 «Հյա՞ քյընըծահե՛ր՝ տյու յիշի քյուտյակ»:
 Ասեց ախմախը ու գնաց աղաք:
 «Ա՛յտյա՛ քյու փյորը խյոզի թյափյան ե՞ր.
 Հինչ եիր ճյաքում, ու ես խեղճ, յանտեր
 Դշին սյաղ, սյաղ ես տյու փորըդ քյաշել,
 Կրլխեղ խոով յինի յիշտյահղ, փյորդ ել:
 Մի քիչ սյաքը էիր հարել, ի՞նչ քյընեք»:
 Ասեց, ընկերին տեղն ու տեղ թողաց.
 Քամի կուլ տալով՝ իր բանը գնաց:
 Ա՛ստված ողորմի լոռըցու հոգուն,
 Են ֆորսն, ընկերն, ո՛չ ես տեսնիմ, ո՛չ դուն:

Երկուսն էլ մեկ օր էլի ֆորս գնացին,
 Շատ որ ման էկան, բան չճարեցին.
 Էկան մեկ ծառի շվաքի տակին

Քրտինք սրբելով՝ ծանր նստեցին:
Շատ ու քիչն աստված գիտե՝ ի՞նչ ասեմ.
Քոռադադինա՝ մեկ ճանճ, չգիտեմ,
Ի՞նչ կողմից եկավ, մեկի ճակատին
Նստեց ու արինն ծծեց իր քեֆին:
Ղոչադ ընկերը էս որ հենց տեսավ,
Մատը բերնին դրեց, շվացրեց, ասավ:
«Հե՛ չանի՛ քյըմատադ՝ մեկ ժուկ սաքր արա՛,
Աստված մեր նյասիքն հյասցրեց հես ա՛»:
Ասեց ու թվանքն դռշին դեմ արեց,
Նա ոտը քաշեց, մյուսն գլուխը թեքեց:
Ընկերի մահը՝ հանաք իմացավ,
Մեռած մեյիդը կապեց, վեր կալավ
Գոմշի քամակին դրած՝ մեկ ջրի
Որ մեջը մտան, շոգն առավ գոմշի
Չանն. աղավարի կուզեր, որ պատկեր,
Ախմախ ընկերը՝ էն կողմիցն ուսեր
Քաշելով՝ գոռաց, մեռլին վեր հատեց,
«Ատյայ քո նանի միսը շոն ծյամի,
Հենց մեռել էս, յոր բերանդ գորում չի՛.
Մեկ հա՛, տպփոյու էլ ա անես էդ կեռմեշին,
Չթողաս նստինք, հոր քյնանք մեր պյանին»:

3

Մեկ քանիսն էլ մեկ օր կացին ուսին
Գնացին, փեղ անեն ու ճամփի կեսին
Մեկ ձիավորի որ ոսստ չեկան,
Կտրեցին աղաքն, խնդրեցին նրան,
Որ տեսնին՝ թե ո՞ւմ կացինն է լավ սուր:
Ղոյմադոչում դու խելոք ձիավոր

Բոլորի կացինն, որ մոտ չի արեց,
Ղանշեց ձիուն ու դարնըվեր քաշվեց:
Փալան ու նոխտա կորցրած իշի պես
Կանգնած՝ ճմբռեցին նրանք աչք ու երես:
Սատանին նալաթ՝ ձիու քուռակը
Մնացել էր եղ: Բռնեցին աղաքը:
Ինչ շոր ունեին, բոլորն հանեցին,
Նրան բարձեցին, որ սատկի տակին,
Որ նրանց սի՛րտը մի քիչ հովանա:
Բայց դռչաղ քուռակն՝ բարգ ու բարխանա
Չեան առավ, վագեց՝ տրտինգ անելով:
Լոռըցոնց աչքը սառած մնալով,
Չենց իմացան, էս տեսածն հրաշք էր:
Քորելով անասս՝ գլուխ ու բեղեր.
Ընչանք տուն հասան, անձրևի տակին
Իրանց վրի՛կեղտն էլ մեկ լավ լվացին:

4

Էլի էս օրհնած խալխը հագրըված՝
Գնացին մեկ օր մեշեն՝ հավաքված:
Տեսան՝ մեկ լավ ծառ քարափի ծերին.
Թե կտրենք սրան, էսպես միտք արին,
Մեզ խեր չի անիլ, խոր ձորը կընկնի,
Մեր աշխատանքն էլ հետը փուչ կըլի:
Շատ որ միտք արին, խոսքը մի՛ն էլան.
Որ կախ ընկնեի՛ն, ձեռ ձեռի նրանք տան,
Ու էնպես քաշեն, քորրհան անեն,
Իրանց մեջու՛մը ետո փայ անեն:
Ասոված կանչեցին, ճուղակ էլան:
Ծառը պոկ չեկավ, իրանց գլուխն ի՞նչ լան:

«Ատյա մեր տղյե՛րք՝ տյութ դայիմ կյացե՛ք,
Մի ձեռիս թքեմ, ետո քյաշվեցե՛ք»:
Ձեռը բաց ընկավ՝ նրանք իրար գլխով՝
Խաչ ավետարանի անուն տալով,
Էնպես գլորվեցան, քարափն վեր ընկան,
Էն գընալն էր, որ գնացին, եղ չեկան: